

שבעת המופלאים!

הרבה מעבר לסתם פירות טעימים...

ליר דרורי ויואב שרעבי, בית ספר שדה גליל

ביום השלישי לבריאת העולם פסק אלוהים מעבודתו בכדי לשאול את האילנות באיזו ארץ הם בוחרים לצמוח ולגדול. הארץ קפץ ראשון ואמר: "אני בוחר בהרי הלבנון המתנשאים לגובה, ואני בקומתי

הזקופה אפאר את פסגותיהם". לאחריו קם המנגו אשר בחר בהודו, וכך גם שאר העצים- כל אחד בחר לעצמו את מקום מושבו.

רק קבוצת צמחים קטנה לא הוציאה הגה וישבה בדממה- אלה היו החיטה, השעורה, הגפן, התאנה, הרימון, הזית והתמר. שאלם אלוהים מדוע הם שותקים, והם ענו לו כי בקשתם צנועה והיא מסתפקת בלעזור לעם ישראל להפריח את שממת ארצו, כך שיוכלו לאכול ולחסות בצלם. שמח אלוהים על צניעותם, והעניק להם את מבוקשם.

חג השבועות בדיוק עבר עלינו לטובה, כולנו התהדרנו במלבוש חגיגי ולבן, שרנו שירים, אכלנו גבינות, שמחנו וצהלנו. בין לבין גם דאגנו לשמור על מסורת אחת ייחודית, מסורת הבאת הביכורים. ומהם הביכורים הללו בדיוק? מדובר באותם 7 צמחים ייחודיים, אשר בזכות צניעותם התברכה בהם ארץ ישראל. או בשמם המוכר יותר- שבעת המינים. מנהג הביכורים מזוהה עם חג השבועות בזכות ההקבלה לעונות השנה ולמחזוריות של הטבע (עוד סיבה לשמור על הטבע!), שכן בדיוק בעונה זו מתחילה הבשלתם של הפירות הראשונים לאותה שנה. המנהג המקורי כלל הבאת ביכורים, הפירות הראשונים שהבשילו, לבית המקדש בתקופה שבין שבועות לסוכות, ממש לפני שהחורף מגיע.

גם בתנ"ך, כאשר אלוהים מתאר בפני בני ישראל את עושרה של הארץ המובטחת, ארץ זבת חלב ודבש, הוא מתאר את הפירות המאפיינים אותה. **"ארץ חיטה ושערה וגפן ותאנה ורימון, ארץ זית שמן ודבש"** נאמר באותו קטע בדברים פרק ח', וזהו בעצם הפסוק הרשמי שמכריז לנו על שבעת המינים בפעם הראשונה. הגדיל האל לעשות ואף סידר אותם לפי סדר ההבשלה שלהם, מהחיטה של סוף האביב ועד הזיתים והתמרים של הסתיו. ממש גאוני מצדו, לא?

אך מעבר לאותם הסברים מוצקים ומבוססים כמו תנ"ך או אגדות, ישנו גם הסבר מדעי פשוט לבחירתם של שבעת המינים. מדובר בצמחים המכונים בחקלאות "גידולי בעל" (על שמו של אל הגשם הכנעני והנמסיס של אליהו הנביא), כלומר צמחים הגדלים באמצעות הגשם בלבד, ללא צורך בהשקיה או טיפוח. לכן צמחים אלו גדלים בצורה מיטבית באקלים

כזו אלומה דקה, כזאת השפעה גדולה. שיבולי חיטה צילום- יואב שרעבי

דקלי תמר בעין אום זרת, רמת יבנאל צילום- יואב שרעבי

הים תיכוני, שאיננו שופע משקעים במיוחד. אם נתעמק מעט יותר, נראה כי הקיצוניות הגדולה שבין העונה הקרה והגשומה לבין העונה החמה והלחה הובילו ליצירת פירות גדולים יותר, מזינים יותר ומתוקים יותר.

ואכן, מאז ומתמיד ישנה חשיבות עצומה לשבעת המינים, בנוסף להיותם פירות מבורכים. החיטה והשעורה הן המקור למזון הבסיסי ביותר שלנו- הלוא הוא הלחם, וכן הסיבה להתפתחותה של טכנולוגיה ותעשייה שלמה- טחנות קמח. ענביו המתוקים של הגפן מייצרים לנו במשך כל ההיסטוריה את יין הקידוש ביהדות, את ה"דם של ישו" בנצרות ועוד חוק באסלאם (שלא לדבר על המטעמים המכונים "עלי גפן"). הרימון, שמבשיל בתזמון מושלם עם ראש השנה אותו הוא מפרסם, הינו סמל לשלמות, לעושר ולטהרה, שכן "רבו מצוותינו כרימון". ואילו סחיטה של זיתים נותנת לנו את הקדוש שבשמנים, שמן זית, שבעבר שימש להמלכת מלכים וכיום משמש לטיבול סלטים.

כעת, במבט זריז אחורה, נראה כי במשך כל הכתבה פסחנו על אחד המינים. באותו פסוק מן המקורות מוזכר הדבש, ואילו אנו מדברים על תמרים כל הזמן. כיצד זה הגיוני? כיוון שבאותה תקופה ייצרו דבש מפירות, וכשבני ישראל הגיעו ארצה ראו כי הדבש המובחר ביותר ניגר מן התמרים, כך שאנו היום נהנים מסילאן במוזלי של הבוקר בזכותם.

כל הפירות הללו, שהשתדלנו לשנן את שמם בתור ילדים, הינם הרבה מעבר לפירות במורשת היהודית. הם נהפכו לסמלים, הם מעטרים סוכות, מטבעות ובולים, הם הבסיס לקיומו של האדם והם גם כל כך טעימים! לא פלא שהם שבעת המופלאים...

בברכת שנה חקלאית שמחה ופוריה!

פריחת הרימון, אחד ממבשרי הקיץ
צילום- יואב שרעבי

פרי טעים ומלבוש דקורטיבי בעת הצורך. תאנה
צילום- רומי ליבנה